

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ  
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ  
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ – 1**

**Методичні рекомендації  
до виконання самостійної роботи  
з навчальної дисципліни**

*Рекомендовано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського  
як навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за освітньою програмою  
«Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність»  
спеціальності 231 «Соціальна робота»*

Київ  
КПІ ім. Ігоря Сікорського  
2021

Теорія та історія соціальної роботи – 1: Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 231 Соціальна робота / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: О.О. Потіщук, – Електронні текстові дані. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 22 с.

*Гриф надано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського (протокол № X від DD.MM.YYYY р.)  
за поданням Вченої ради ФСП (протокол № 1 від 27.08.2021 р.)*

Електронне мережне навчальне видання

Теорія та історія соціальної роботи – 1  
Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальної  
дисципліни

Укладачі                      Потіщук Ольга Олегівна, к. філос. н.

Відповідальний              О.А.Коваль, к. філос. н., доцент  
редактор

Рецензент                      Г.О. Цирфа, к. істор. н., доцент

Самостійна робота передбачає опрацювання та засвоєння окремих тем дисципліни на основі рекомендованої навчальної базової та допоміжної наукової літератури. Самостійна робота проводиться з метою самоконтролю засвоєння та поглиблення знань. Послідовна систематична самостійна робота дає можливість упорядковувати та закріпити матеріал навчальної дисципліни, акцентує увагу на головних проблемах і дискусійних аспектах тем. Особливу увагу привернуто до роботи з першоджерелами, підготовці реферату. Наведено рекомендації до написання реферату та перелік тем.

© КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021

## ЗМІСТ

|    |                                                                   |    |
|----|-------------------------------------------------------------------|----|
| 1. | Мета та завдання кредитного модуля                                | 5  |
| 2. | Структура кредитного модуля                                       | 6  |
| 3. | Календарно-тематичний план                                        | 6  |
| 4. | Рекомендації щодо виконання індивідуального семестрового завдання | 7  |
| 5. | Самостійна робота                                                 | 8  |
| 6. | Контрольні роботи                                                 | 8  |
| 7. | Оцінювання результатів навчання                                   | 8  |
| 8. | Рекомендована література                                          | 9  |
| 9. | Консультації і контакти із науково-педагогічним працівником       | 12 |
|    | Додатки:                                                          |    |
|    | Додаток 1                                                         | 13 |
|    | Додаток 2                                                         | 16 |

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів розроблені на підставі Силабусу навчальної дисципліни «Теорія та історія соціальної роботи – 1».

## **1. Мета та завдання**

2.1. Метою є формування у студентів здатностей:

- застосовувати отриманні професійні знання й практичні надбання з теорії та історії соціальної роботи на шляху розробки нових функцій соціального працівника;
- за допомогою отриманих знань проводити порівняльний аналіз виникнення та становлення соціальної роботи як навчальної дисципліни;
- застосовувати отримані знання з теорії соціальної роботи для винайдення прогалин в законах України з приводу питань соціальної підтримки населення;
- за результатами аналізу поточної ситуації в сфері соціальної роботи розробляти прогнози майбутнього стану соціальних реформ та змін в державі;
- систематизувати та обробляти зібрані дані для створення повної картини розвитку соціальної роботи в державі.

2.2. Основні завдання.

Студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

### **знання:**

- знання про основні тенденції розвитку та становлення соціальної роботи як навчальної дисципліни;
- знання категоріального апарату, що використовується в соціальній роботі;
- знання функцій, предмету, методологічної бази соціальної роботи;
- знання про історію світових надбань та українського досвіду соціальної допомоги нужденним;
- знання наукових принципів які лежать в основі соціальної роботи;

### **уміння:**

- уміння оцінювати проблему, поставлену мету і способи її досягнення;
- уміння розробити план дій, спрямованих на відновлення або розвиток життєвих ресурсів і благополуччя людини;
- уміння формулювати і розв'язувати поставлені завдання в сфері соціальної допомоги;
- уміння інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід для аналізу ситуації в окремо взятому випадку, а також в країні в цілому.

## Структура

| Всього        |       | Розподіл навчального часу за видами занять |                     |     | Семестровий контроль |
|---------------|-------|--------------------------------------------|---------------------|-----|----------------------|
| кредитів ЄКТС | годин | лекції                                     | семінарські заняття | СРС |                      |
| 5             | 150   | 36                                         | 36                  | 78  | Екзамен; усний       |

## Календарно-тематичний план

| Тиждень                                                         | Зміст навчальної роботи                                                                      | Рекомендований час СРС |
|-----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| <b>Розділ 1. ІСТОРИЧНІ ОСНОВИ СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ</b> |                                                                                              |                        |
| 1.                                                              | <i>Тема 1. Предмет і значення соціальної роботи.</i>                                         | 3                      |
| 2                                                               | <i>Тема 2. Історія розвитку соціальної допомоги в Стародавньому світі.</i>                   | 2                      |
| 3                                                               | <i>Тема 3. Історія формування соціальної допомоги в добу Античності.</i>                     | 2                      |
| 4                                                               | <i>Тема 4. Історія розвитку соціальної допомоги в добу Середньовіччя (V–XV ст.)</i>          | 2                      |
| 5                                                               | <i>Тема 5. Основні тенденції розвитку соціальної допомоги в добу Відродження XIV–XVI ст.</i> | 2                      |
| 6                                                               | <i>Тема 6. Загальна характеристика соціальної допомоги в добу Реформації XVI–XVII ст.</i>    | 2                      |
| 7                                                               | <i>Тема 7. Історія розвитку соціальної роботи в добу Просвітництва XVII–XVIII ст.</i>        | 2                      |
| 8                                                               | <i>Тема 8. Формування соціального страхування і</i>                                          | 3                      |

|                                                                                      |                                                                                                                            |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
|                                                                                      | <i>«карцерна» система державної і суспільної опіки в Західній Європі та США.</i>                                           |    |
| 9                                                                                    | <i>Тема 9. Виникнення соціальної роботи як навчальної дисципліни в Європі та США.</i>                                      | 2  |
| <b>Розділ 2. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ НА СЛОВ'ЯНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ</b> |                                                                                                                            |    |
| 10                                                                                   | <i>Тема 1. Історія становлення соціальної допомоги на Слов'янських землях до кінця X ст.</i>                               | 3  |
| 11                                                                                   | <i>Тема 2. Форми соціальної підтримки в період Київської Русі.</i>                                                         | 3  |
| 12                                                                                   | <i>Тема 3. Тенденції розвитку соціальної роботи в Україні в період XVI- першій половині XVII ст.</i>                       | 2  |
| 13                                                                                   | <i>Тема 4. Загальна характеристика соціальної роботи в Україні в період другої половини XVII – першої половини XIX ст.</i> | 2  |
| 14                                                                                   | <i>Тема 5. Основні тенденції розвитку соціальної роботи в Україні середина XX ст. та кінець XX ст.</i>                     | 2  |
| <b>Розділ 3. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ</b>                                 |                                                                                                                            |    |
| 15                                                                                   | <i>Тема 1. Формування соціальної роботи як фахової діяльності в Україні.</i>                                               | 1  |
| 16                                                                                   | <i>Тема 2. Соціальна робота як філантропічна допомога особистості.</i>                                                     | 1  |
| 17                                                                                   | <i>Тема 3. Напрями соціальної допомоги суспільству.</i>                                                                    | 2  |
| 18                                                                                   | <i>Тема 4. Вимоги до взірця фахівця із соціальної роботи.</i>                                                              | 2  |
|                                                                                      | Індивідуальне завдання                                                                                                     | 10 |
|                                                                                      | Екзамен                                                                                                                    | 30 |
|                                                                                      | Всього годин                                                                                                               | 78 |

### Індивідуальні завдання

Студентам пропонується перелік питань з дисципліни «Теорія та історія соціальної роботи-1» на екзамен для самостійного, поглибленого вивчення, який представлений в робочій навчальній програмі та має на меті допомогти студентам здійснювати самоконтроль під час вивчення матеріалу та підготуватися до семестрової атестації.

З метою поглиблення і розширення теоретичних знань з окремих тем дисципліни «Теорія та історія соціальної роботи-1» студентам пропонується виконання індивідуального семестрового завдання шляхом підготовки реферату з певної теми. Виконання реферату сприяє поглибленню і розширенню

теоретичних знань студентів з окремих тем дисципліни, розвиває навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою, сприяє формуванню вміння використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань. Реферат виконується студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача.

Написання реферату не повинно ґрунтуватись лише на матеріалі лекції або підручника, необхідно використовувати додаткову наукову літературу, публікації у періодичних виданнях тощо.

Зміст реферату повинен відповідати обраній темі, мають бути відображені всі питання, структура реферату повинна включати зміст, мету дослідження, висновки, літературу, обсяг реферату 10-12 сторінок, шрифт 14, інтервал 1,5. Якщо будуть виникати питання з обраної теми реферату їх можна обговорити під час консультацій, запланованих кафедрою. Тему реферату студент обирає самостійно, але теми не повинні повторюватись. Обрана тема погоджується з викладачем.

Після підготовки реферату студент має його захистити. Терміни видачі, виконання і захисту реферату визначаються графіком, що розробляється кафедрою на кожний семестр.

### **Перелік тем рефератів.**

1. Основні напрями розвитку теорії соціальної роботи.
2. Соціальна робота: завдання, принципи та функції.
3. Історія розвитку соціальної допомоги в Стародавньому світі.
4. Розвитку соціальної допомоги у давньому Єгипті та Вавілоні.
5. Опишіть особливості формування соціальної допомоги у Стародавній Індії.
6. Соціальна допомога в добу Реформації XVI–XVII ст.
7. Проблема соціальної роботи як професійного виду діяльності.
8. Дайте загальну характеристику поглядів М. Лютера.

9. Зміст концепції Дж. Локка «природні права» та «суспільний договір».
10. Місце та роль соціально-політичної концепції Ш.Л. Монтеск'є «Про дух законів» та Ж.Ж. Руссо у розвитку ідей соціальної допомоги в добу Просвітництва.
11. Соціальне страхування та «карцерна» системи державної і суспільної опіки в Західній Європі та США.
12. Соціальна політика Паризької Комуни (1871) та діяльність О. Бісмарка.
13. Місце та роль християнської церкви в наданні соціальної допомоги суспільству в добу Середньовіччя.
14. Заходи держави по наданню соціальної допомоги в незалежній Україні.

### **Контрольні роботи**

Проведення модульної контрольної роботи з дисципліни «Теорія та історія соціальної роботи-1» передбачено робочим навчальним планом. Модульна контрольна робота проводиться у вигляді тесту. Приклад модульної контрольної роботи знаходиться в Додатку 2.

### **Оцінювання результатів навчання**

Самостійна робота студента передбачає самостійне, на основі рекомендованої навчальної базової та допоміжної наукової літератури, опрацювання та засвоєння окремих тем дисципліни «Теорія та історія соціальної роботи-1». Особливу увагу необхідно звертати на першоджерела, які відтворюють основні українські та європейські філософські концепції.

Самостійна робота проводиться з метою самоконтролю засвоєння та поглиблення знань. Послідовна систематична самостійна робота дає можливість упорядковувати та закріпити матеріал навчальної дисципліни, акцентує увагу на головних проблемах і дискусійних аспектах тем.



Самостійна робота студентів передбачає різноманітні форми контролю. Одна з них – самоконтроль. З метою систематизації такого самоконтролю за вивченим змістом навчального матеріалу студентам пропонується:

- а) опрацювання основного понятійного апарату тем;
- б) підготовка відповідей до модульної контрольної наприкінці семестру по всім темам.
- в) підготовка реферату (за вибором студентів), запропонованих у списку теми рефератів.

Назви цих праць вказані у списку допоміжної літератури. Студент самостійно вивчає матеріали впродовж семестру.

Обов'язковим видом самостійної роботи є опрацювання основного понятійного апарату до кожної лекційної теми та підготовка .

Студент повинен дати відповіді на поставлені питання, виконати завдання у формі самостійної роботи використовуючи рекомендовану літературу.

Покращенню засвоєння матеріалу і з'ясуванню питань, що виникають в процесі самостійної роботи сприяють консультації, що визначаються графіком, розробленим кафедрою.

Самостійна робота передбачає: виконання завдань для самостійної роботи, підготовку до екзамену, перелік питань визначено в Додатку 1.

Обов'язковим є проведення екзамену як семестрової атестації. Оцінка рівня засвоєння матеріалу студентами проводиться на основі «Положення про рейтингову систему оцінювання студентів з дисципліни «Теорія та історія соціальної роботи-1» Додаток 2.

### **Рекомендована література**

#### **Базова:**

1. Горішна Н. Соціальна робота: підручник /. Н. М. Горішна, В. А. Поліщук, О. П. Бартош-Пічкара, та ін. – Тернопіль: ВАТ ТВПК «Збруч», 2010.– 330 с.
2. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): [підручник]// М.П.Лукашевич, Т.В.Семигіна. – К.: Каравела, 2011. – 367 с.

3. Соціальна робота: В 3 ч. Ч. I: Основи соціальної роботи / Н.Б. Бондаренко, І.М. Грига, Н.В. Кабаченко та ін.; За ред. Т. Семигіної та І. Григи. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – 178 с.
4. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І.Д. Зверева, О.В. Безпалько, С.Я. Харченко та ін.; За заг. ред.: І.Д. Зверевої, Г.М. Лактіонової. – К.: Наук, світ, 2003. – 256 с.
5. Фурман А.В., Підгурська М.В. Історія соціальної роботи: [навчальний посібник] // А.В. Фурман, М.В. Підгурська. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 174 с.

#### **Допоміжна:**

1. Антонова ВЛ. Социальная работа с различными категориями населения: Учеб. Пособие./ В.Л. Антонова. – Якутск: Якутский гос. ун-т им. М.К. Амосова; Пед. ин-т., 2001. – 60 с.
2. Батіщева Г.О., Зайцева З.Г. Робота соціальних служб для молоді з молодією сім'єю./ Г.О. Батіщева, З.Г. Зайцева. – К., 1996. – 367 с.
3. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів/О.В. Безпалько//Академія праці та соціальних відносин.– К.:Центр навч. літератури, 2005. – 172 с.
4. Безпалько О.В., Харченко С.Я. та ін..Соціальна робота в Україні / За заг. ред. І.Д. Зверевої, Г.М. Лактіонової. – К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
5. Бех ВЛ. Цілісність соціальної роботи: методологічні, теоретичні та праксеологічні аспекти// Соціальна робота в Україні на початку ХХІ століття: проблеми теорії і практики: Матеріали доп. на Міжнар. Наук.-практ. конф. 29–31 жовтня 2002 р. – К., 2002. – С. 29–47.
6. Бурая Н.П. Соціальна робота: Навч. посіб./ Н.П. Бурая.– Х.: Ун-т внутр. справ, 1996.–104 с.
7. Введення в соціальну роботу: Навч. посіб. / Т.В. Семигіна, І.М. Грига та ін. – К.: Фенікс, 2001. – 288с.

8. Горпинич О.В. Соціальна робота як фактор формування громадянського суспільства: Автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03./ О.В. Горпинич. – К.: Ін-т вищої освіти АПН України, 2005. – 18 с.
9. Грига І.М. Соціальна робота в охороні здоров'я: Метод, рек. по проведенню навч. курсу для магістеріуму/ І.М. Грига// Шк. соц. роботи Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія». – К.: Вид. дім «KM Academia», 2001. – 82 с.
10. Зайнышев И. Г. Технология социальной работы: учеб. пособ. [для студ. ВУЗ.] / И. Г. Зайнышев. – М., 2002. – 215 с.
11. Закони ману./Перевод С.Д. Эльмановича. – М.: «ЭКСМО-Пресс», 2002. – 496 с.
12. Кирилюк Ф.М. Стародавня Політологія: Навч.посібник/ Ф.М. Кирилюк. – К.: Знання, 2000. – 200 с.
13. Кирилюк Ф.М. Політологія Середньовіччя: Навч.посібник/ Ф.М. Кирилюк. – К.: Знання, 2000. – 200 с.
14. Кирилюк Ф.М. Політологія Ренесансу: Навч.посібник/ Ф.М. Кирилюк. – К.: Знання, 2000. – 200 с.
15. Козлов А.А., Иванова Т.Б. Практикум социального работника. Серия «Учебные пособия»./ А.А. Козлов, Т.Б. Иванова. – Ростов-на-Дону; «Феникс», 2001. – 320 с.
16. Коленіченко, Т. І. Деякі особливості соціальної роботи з людьми похилого віку / Т. І. Коленіченко. - Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 11, Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління : збірник. Вип. 7 / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; Редкол. В.П. Андрущенко (голова) [та ін.]. – К.: НПУ, 2008. – 222 с.
17. Локк Дж. Сочинения. В 3 т./И.С. Нарский, А.Л. Субботин. – М.: Мысль, 1988. – 668 с.
18. Мартин Лютер Избранные произведения/Мартин Лютер.– СПб.:«Андреев и Согласие», 1994.- 430 с.

19. Макиавелли Н. Государь/Н.Макиавелли//Перевод:Муравьевой Г.М.–М.: Планета, 1990. – 80 с.
20. Мор Т. Утопия. / Т. Мор// Перевод с латинского Ю.М.Каган. – М.: Наука, 1978. – 417 с.
21. Монтескье Ш.-Л. Избранные произведения./ Ш.-Л Монтескье.–М.: Госполитиздат, 1955. – 803 с.
22. Основы социальной работы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. Заведений / Под ред. Н.Ф. Басова. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 288 с.
23. Остапеч Ю. Конфуцій / Ю. Остапеч // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К.: Парламентське видавництво, 2011. – с.808
24. Робота з конкретними групами клієнтів/Під ред. Т. Семигіної та І. Григи. – К.:Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – 164 с.
25. Руссо Ж.-Ж. Об общественном договоре, или принципы политического права / Ж.-Ж. Руссо //Антология мировой философии: Сб. филос. текстов. – К.: 1991. – Т. 1. - Ч. 2.
26. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І.Д. Зверева, ОВ. Безпалько, СЯ. Харченко та ін.; За заг. ред.: І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. – К.:Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.
- 27.Соціальна робота в Україні: перші кроки / Під ред. В. Полтавця. – К.: Видавничий дім «КМ Academia», 2000. – 236 с.
28. Соціальна робота в Україні на початку ХХІ століття: проблеми теорії і практики: Матеріали доп. на Міжнар. наук.-практ. конф. 29–31 жовтня 2002. – Ч. I.– К., 2002. –274 с.
29. Соціальна робота в Україні на початку ХХІ століття: проблеми теорії і практики: Матеріали доп. на Міжнар. наук.-практ. конф. 29–31 жовтня 2002. – Ч. II. –К., 2002. –316 с.
30. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів: науково-навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів та спеціалістів у галузі соціальної педагогіки, соціальної роботи / Харченко С.Я., Кратінов

- М.С., Ваховський Л.Ц., Кратінова В.О., Песоцька О.П., Караман О.Л. – Луганськ: «Альма-матер», 2003. – 198 с.
31. Соціальна педагогіка: теорія та практика/ Під ред. С. Я. Харченка. – Видавництво Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2009. – 114 с.
32. Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник / За ред. А.И. Капської. – К: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
33. Тетерський С.В. Введение в социальную работу: Учебное пособие./ С.В.Тетерський.– М., 2000. – 496 с
34. Тюптя Л. Т., Іванова І. Б. Соціальна робота: теорія і практика : навч. посібн. [ для студ. вищ. навч. закл.] / Л. Т. Тюптя. І. Б. Іванова. – К. : Знання, 2008. – 574 с.
35. Фрейджер Р., Фейдимен Д. Личность: теории, эксперименты, упражнения./ Р. Фрейджер, Д. Фейдимен. – СПб.: Прайм-Еврознак, 2002. – 864 с.
36. Фромм Э. Душа человека./ Э.Фромм. – М.: Республика, 1992. – 430 с.
37. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний посібник./ В.М. Шахрай. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 464 с.
38. Шинкарук В.І. Конфуцій //Філософський енциклопедичний словник/ В.І. Шинкарук. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.
39. Холостова Е. И. Социальная работа с пожилыми людьми: учебное пособие./ Е.И. Холостова.– 2-е изд. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2003.– 296 с.

### **Інформаційні ресурси**

(доступ надається в мережі «КПІ ім. Ігоря Сікорського»: бібліотека, навчальні корпуси, гуртожитки)

1. Науково-Технічна Бібліотека ім.. Г.І. Денисенка «КПІ ім.. Ігоря Сікорського»- <http://opac.kpi.ua/F?RN=477898252>

### **Консультації і контакти із науково-педагогічним працівником**

Спілкування з викладачем проводиться через електронний кампус, телеграмм, або електронною поштою.

**Перелік питань на екзамен:**

1. Проаналізуйте предмет і значення соціальної роботи.
2. Зробіть порівняльний аналіз понять «теорія соціальної роботи» і «соціальна робота як наука».
3. Розкрийте основні напрями розвитку теорії соціальної роботи.
4. Опишіть основні завдання та принципи соціальної роботи як науки.
5. Назвіть характерні особливості соціальної роботи.
6. Опишіть історію розвитку соціальної допомоги в Стародавньому світі.
7. Розкрийте основні властивості соціальної допомоги в первісному суспільстві.
8. Порівняйте основні риси розвитку соціальної допомоги у давньому Єгипті та Вавілоні.
9. Опишіть особливості формування соціальної допомоги у Стародавній Індії.
10. Розкрийте зміст стародавнього правового документу Індії «Закони Ману» як соціальної гарантії тогочасного суспільства.
11. Проаналізуйте вчення Конфуція як фундамент розвитку соціальної допомоги та підтримки в Стародавньому Китаї.
12. Порівняйте особливості формування соціальної допомоги Стародавньої Індії та Китаю.
13. Опишіть особливості формування соціальної допомоги в добу Античності.
14. Розкрийте головні риси системи соціальної допомоги в Стародавній Греції.
15. Проаналізуйте реформи Солона як ідеологему соціальної допомоги.
16. Зробіть загальну характеристику основних рис системи державного життя у Спарті.
17. Опишіть державні та приватні форми соціальної допомоги в Стародавньому Римі.
18. Обґрунтуйте історію розвитку соціальної допомоги в добу Середньовіччя(V–XV ст.)

- 19.Розкрийте програму церкви у стосунках із бідними. Візантійська модель соціальної допомоги (V–X ст.).
- 20.Опишіть програму допомоги при монастирях. Діяльність чернечих орденів у реалізації ідей милосердя і соціальної допомоги.
- 21.Розкрийте основні тенденції розвитку соціальної допомоги в добу Відродження XIV-XVI ст.
- 22.Поясніть вплив ідей гуманізму на суспільну допомогу.
- 23.Опишуть роль гільдій у Західній Європі в добу Відродження та їх програму.
- 24.Розкрийте сутність діяльності приватних фондів.
- 25.Дайте загальну характеристику тенденції розвитку соціальної допомоги в добу Відродження.
- 26.Назвіть основні риси соціальної допомоги в добу Реформації XVI–XVII ст.
- 27.Розкрийте зміст соціальної роботи як професійного виду діяльності.
- 28.Дайте загальну характеристику поглядів М. Лютера.
- 29.Розкрийте зміст теорії суспільного договору Т. Гобса.
- 30.Розкрийте зміст концепції Дж. Локка «природні права» та «суспільний договір».
- 31.Порівняйте соціально-політичні концепції Ш.Л. Монтеск'є «Про дух законів» та Ж.Ж. Руссо.
- 32.Дайте загальну характеристику розвитку соціальної допомоги в добу Просвітництва.
- 33.Поясніть реформування системи ізоляції: удосконалення ізоляторів. Функції ізоляції: медична; «викреслення із суспільства».
- 34.Проаналізуйте формування соціального страхування і «карцерна» системи державної і суспільної опіки в Західній Європі та США.
- 35.Розкрийте соціальну політику Паризької Комуни (1871) та діяльність О. Бісмарка.
- 36.Розкрийте зміст законів: про страхування. Організація суспільної опіки.
- 37.Розкрийте роль християнської церкви в наданні соціальної допомоги суспільству.



38. Поясніть причини утворення «дружніх візитерів» наприкінці XIX ст. в США.
39. Розкрийте причини виникнення соціальної роботи як навчальної дисципліни в Європі та США.
40. Розкрийте зміст ідеї необхідності професіоналізму в соціальній роботі.
41. Опишіть причини виникнення фаху соціального працівника на початку XX ст.
42. Опишіть історію утворення навчальних закладів по підготовці соціального робітника в Європі та США.
43. Проаналізуйте формування соціальної роботи як окремої навчальної дисципліни.
44. Дайте загальну характеристику історії становлення соціальної допомоги на Слов'янських землях до кінця X ст.
45. Розкрийте елементи соціальної допомоги та захисту у період VI–X ст.
46. Охарактеризуйте форми соціальної підтримки в період Київської Русі.
47. Проаналізуйте діяльність Кирила та Мефодія.
48. Проаналізуйте християнську концепцію допомоги.
49. Проаналізуйте основні напрямки підтримки населення в період Київської Русі.
50. Розкрийте тенденції розвитку соціальної роботи в Україні в період XVI–XVII ст.
51. Опишіть діяльність братств як осередків організованої благодійницької діяльності.
52. Розкрийте напрями благодійної діяльності братств: опіка, освіта.
53. Проаналізуйте основні принципи організації шкіл: соціальна благодійність, безкоштовне навчання, матеріальне забезпечення сиріт.
54. Дайте загальну характеристику діяльності братств як осередків благодійної діяльності.

55. Дайте загальну характеристику соціальної роботи в Україні в період XVIII – перша половина XIX ст.
56. Опишіть причини та зміст програм посилення благодійної діяльності братств, козацьких угруповань з другої половини XIII ст.
57. Проаналізуйте політику держави по наданню допомоги нужденним.
58. Охарактеризуйте формування системи державного призріння.
59. Проаналізуйте виникнення філантропічного напрямку допомоги (товариства, що підтримували як церковну, так і приватну благодійність).
60. Дайте загальну характеристику поняттю благодійна діяльність. Наведіть приклади.
61. Опишіть основні тенденції розвитку соціальної роботи в Україні наприкінці XIX ст..
62. Поясніть діяльність товариства сприяння початковій освіті.
63. Розкрийте основні риси соціальної опіки нужденних: утворення богоділень, старезних, безкоштовних шкіл, дитячих притулків.
64. Проаналізуйте особливості діяльності фінансистів, промисловців в царині соціальної допомоги нужденним (Терещенка, Т. Ханенка, Т. Гладинюка, М. Дегтярьова та інших).
65. Розкрийте соціальну позицію інтелігенції.
66. Опишіть роль політичних партій, громадських організацій у благодійній діяльності та соціальній допомозі суспільству.
67. Дайте загальну характеристику формування системи соціального захисту в Україні наприкінці XX ст.
68. Розкрийте зміст реформ соціального забезпечення населення у другій половині XX ст.
69. Розкрийте діяльність мережі соціальних відомств незалежної України.
70. Проаналізуйте державні заходи щодо соціального захисту нужденних в Україні наприкінці XX ст.
71. Охарактеризуйте формування соціальної роботи як фахової діяльності в Україні.
72. Розкрийте особливості створення мережі соціальних установ в Україні.

73. Проаналізуйте діяльність Міністерства праці та соціальної політики в незалежній Україні..
74. Розкрийте зміст соціальної діяльності Державного комітету у справах сім'ї та молоді.
75. Розкрийте зміст діяльності Міністерства освіти в незалежній Україні..
76. Охарактеризуйте соціальну допомогу та захист населення від Чорнобильської катастрофи.
77. Розкрийте роль Міністерства охорони здоров'я у соціальному захисті населення.
78. Проаналізуйте заходи держави по наданню соціальної допомоги в незалежній Україні.
79. Проаналізуйте соціальну роботу як філантропічну допомогу особистості.

## **Додаток 2.**

### **Рейтингова система оцінювання результатів навчання**

При проведенні всіх форм семестрового контролю використовується рейтингова система оцінювання. Рейтинг з дисципліни розраховується за 100 - бальною шкалою.

Встановлюються значення рейтингу з дисципліни «Теорія та історія соціальної роботи - 1» , кожному з яких відповідає певна кількість балів, отриманих студентами за всі передбачені форми роботи.

Засоби діагностики успішності навчання студентів з дисципліни «Теорія та історія соціальної роботи - 1»: реферат.

Екзамен є завершальною формою підсумкового контролю. У випадку якісного і своєчасного виконання студентом всіх видів робіт з курсу, екзамен проводиться згідно з рейтинговою системою оцінки якісної й кількісної складової роботи, яка виконана студентом протягом семестру.

**Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за:**

- відповідь на практичному занятті за обраною тематикою;
- участь у обговореннях та доповнення на семінарах;
- викладення реферативного матеріалу;
- модульна контрольна робота;
- відповідь на екзамені.

***Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:***

- *Робота на практичних заняттях*

Ваговий бал – 30. Максимальна кількість балів на всіх практичних заняттях дорівнює  $1,5 \text{ бал} * 18 \text{ відп.} = 27 \text{ балів}$ . Чотири рівні оцінювання:

*27 балів* – «відмінно», – студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, уміння й навички ділового спілкування, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.

*14-26 балів* – «добре», – допускаються несуттєві неточності, має труднощі в трансформації умінь в нових умовах комунікації.

*6-13 балів* – «задовільно», – засвоєний основний теоретичний матеріал, але допущено неточності.

*0-5 балів* – «незадовільно», тобто незасвоєння окремих тем.

Критерії оцінювання відповіді студента враховують її повноту і правильність, а також здатність студента: узагальнювати отримані знання, викладати матеріал чітко, логічно, аргументовано.

- *Участь у обговореннях та доповнення на семінарах:*

Ваговий бал – 3. Максимальна кількість балів отриманих за виконання завдань для самостійної роботи студентів дорівнює:  $0,5 \text{ бали} * 6 \text{ тем} = 3 \text{ бали}$ . Чотири рівні оцінювання:

*0,5 бал* – «відмінно», – студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу.

*0 балів* – «незадовільно», тобто незасвоєння окремих тем.

Критерії оцінювання відповіді студента враховують її повноту і правильність, а також здатність студента: узагальнювати отримані знання, викладати матеріал чітко, логічно, аргументовано.

Студент повинен дати відповіді на поставлені питання, виконати завдання у формі самостійної роботи використовуючи базову та допоміжну літературу.

- *Викладення реферативного матеріалу 10 балів*

Ваговий бал – 10. Чотири рівні оцінювання:

*10 балів* – «відмінно», – студент демонструє глибокий аналіз досліджуваної теми, критичний розгляд джерел та літератури, робота має дослідницький характер, послідовний виклад матеріалу з відповідними обґрунтованими висновками.

*8-9 балів*– «добре», – робота має дослідницький характер, містить посилання на джерела, послідовний виклад матеріалу, але не завжди з обґрунтованими висновками.

*5-7 балів* – «задовільно», – робота має слабо виражений дослідницький характер, не містить самостійного аналізу, обґрунтованих висновків.

*0-4 бали* – «незадовільно», робота не відображає дослідницький характер, не містить самостійного аналізу, критичного осмислення наукових джерел. Така робота повертається студенту на доопрацювання.

- *Модульна контрольна робота 10 балів*

*10 балів* – «відмінно», – студент виконує всі завдання вірно та без помилок.

*8-9 балів*– «добре», – студент виконує завдання з однією або двома помилками.

*5-7 балів* – «задовільно», – студент виконує завдання з двома та більше помилками. Кожна помилка оцінюється в -1 бал.

*0-4 бали* – «незадовільно», робота виконана з великою кількістю помилок.

Відповідь на екзамені **50 балів**

***Розрахунок шкали (RD) рейтингу:***

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$R_c = 27 + 3 + 10 + 10 = 50 \text{ балів.}$$

Складова контролю = 50% R, а саме:

$$R_e = 50 \text{ балів. Рейтингова оцінка з дисципліни складає } RD = R_c + R_e = 100 \text{ балів.}$$

Необхідною умовою допуску до екзамену є відсутність заборгованостей у студентів з дисципліни.

Виходячи з розміру шкали, критерії оцінювання є такими:

Для отримання студентом оцінок (ECTS та традиційних) його рейтингова оцінка **RD** переводиться згідно з таблицею:

| <b>RD</b>         | <b>Оцінка</b>                               |
|-------------------|---------------------------------------------|
| 95 – 100          | Відмінно                                    |
| 85 – 94           | дуже добре                                  |
| 75 – 84           | Добре                                       |
| 65 – 74           | Задовільно                                  |
| 60 – 64           | достатньо (задовольняє мінімальні критерії) |
| <b>RD &lt; 60</b> | Незадовільно                                |
| <b>RD &lt; 40</b> | не допущено                                 |